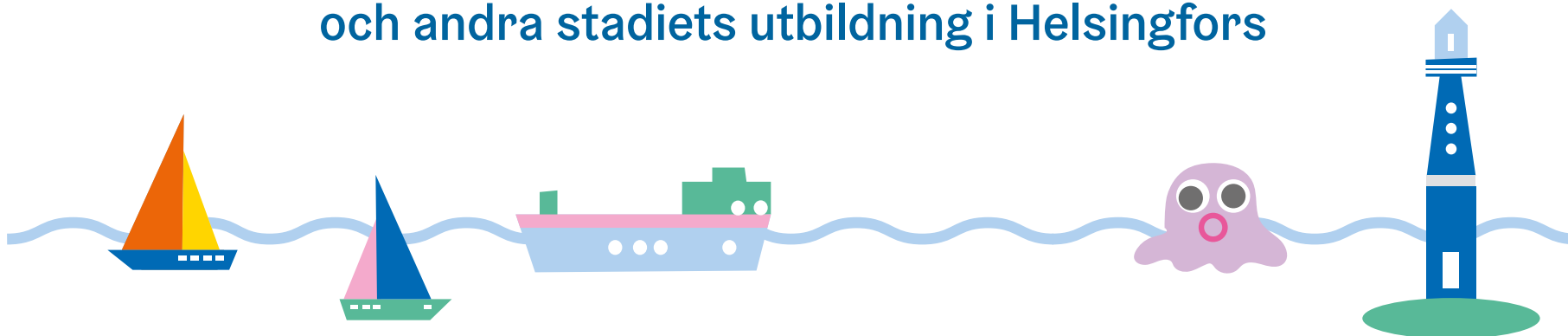

Helsingfors

Plan för kulturfostran

för småbarnspedagogik, den grundläggande utbildningen
och andra stadiets utbildning i Helsingfors

Till läsaren

Barndom och ungdom är värdefulla tider för att lägga grunden för en god framtid. Helsingfors vill vara världens bästa och mest jämlika plats för inläring, där alla barn och ungdomar har lika möjligheter att växa upp och bli lyckliga vuxna och förverkliga sig själva.

Helsingfors plan för kulturfostran, som du har framför dig, främjar detta mål när det gäller att uppleva och skapa konst och kultur: Alla barn och ungdomar, oavsett bostadsort eller socioekonomisk bakgrund, ska ha likvärdiga möjligheter att uppleva och skapa konst och kultur.

Kulturfostran stöder barns och ungdomars tillväxt, hjälper dem att hantera svåra frågor och stärker upplevelsen av delaktighet. Kulturella och konstnärliga upplevelser väcker känslor och lyfter fram nya perspektiv även på bekanta saker.

I bästa fall skapar kulturfostran en gnista som växer till ett livslångt intresse för konst och kultur.

Metoderna och erfarenheterna av konst- och kulturfostran stärker barns och ungdomars framtidsfärdigheter och förhoppningar. De ger grunder för att uppfatta den föränderliga världen omkring oss och hjälper att förstå dess olika fenomen.

Kulturfostran ger hopp och en grund för drömmen om en hållbar och god framtid.

Helsingfors plan för kulturfostran behövs för att göra dessa färdigheter och erfarenheter tillgängliga för alla barn och ungdomar i Helsingfors. Jag vill därför uppmuntra alla småbarnspedagoger och lärare att bekanta sig med planen som styr kulturfostran i Helsingfors och att för sin egen del främja alla barns och ungdomars rätt till en värld av konst, kultur och kreativitet.

Nasima Razmyar

Biträdande borgmästare, fostrans- och utbildningssektorn

1. Konstens och kulturens Helsingfors

Konst och kultur är en väsentlig del av varje barns och ung persons tillväxt och utveckling. De stärker kognitiva färdigheter, erbjuder nya perspektiv även på bekanta saker och hjälper barnet och ungdomen att bättre uppfatta världen omkring oss och dess fenomen. Dessutom lär de barnen många nyttiga färdigheter inom alla områden i livet, till exempel kreativitet, mod, empati och kritiskt tänkande.

När det gäller konst och kultur befinner sig barn och ungdomar i Helsingfors i en exceptionell situation. I Helsingfors finns en mängd nya och överraskande miljöer för att känna, uppleva, lära sig nytt och delta i världens gång. I staden finns också ett stort antal aktörer inom konst och kulturarvet, varav många erbjuder barn och ungdomar intressant innehåll i samband med dagen inom småbarnspedagogiken eller skoldagen.

För närvarande är det dock bara en del barn och ungdomar som har tillgång till mångsidiga kulturella upplevelser. Detta kan till exempel bero på vårdnadshavarnas socioekonomiska situation eller familjens bristande intresse och kunskap om konstnärligt och kulturellt innehåll. Kulturfostran och en plan för kulturfostran behövs för att säkerställa att konst och kultur är en del av varje barns och ung persons vardag och skapa en bra grund för varje barns och ung persons livslång koppling till konst och kultur.

2. Planen för kulturfostran främjar ett jämlikt upplevande av kultur

Helsingfors mål är att vara världens bästa och mest jämlika plats för inläring, där alla barn och ungdomar har lika möjligheter att växa upp och bli lyckliga vuxna och förverkliga sig själva. När det gäller att skapa och uppleva konst och kultur, stöds målet av Helsingfors plan för kulturfostran, som främjar barns och ungdomars jämlikt upplevande av kultur och konst under småbarnspedagogiken och skolgången.

Planen för kulturfostran utgör en vägledande plan mellan kultur- och konstpedagoger och kulturaktörer, baserad på Helsingfors egna kulturutbud och kulturarv. I planen för kulturfostran beskrivs hur kultur-, konst- och kulturarvsfostran genomförs i kommunen som en del av småbarnspedagogiken och utbildningen. Det gör konst- och kulturfostran i skolorna och småbarnspedagogiken målinriktad.

I Helsingfors är planen för kulturfostran i synnerhet avsedd som ett gemensamt verktyg mellan aktörerna inom kultur- och fritidssektorn, fostrans- och utbildningssektorn samt konst- och kulturfältet. Syftet med samarbetet är att utveckla och upprätthålla regelbundna och lättillgängliga verksamhetssätt, kommunikationstjänster och nätverk som bidrar till att genomföra kulturfostran av hög kvalitet i alla åldersgrupper inom småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och andra stadens utbildning.

3. Kulturfostran bygger på stadsstrategin

Helsingfors plan för kulturfostran gäller innehåll, metoder och evenemangsmiljöer för kulturarv, kulturarvsfostran, konst och konstfostran.

Planen för kulturfostran stöder genomförandet av stadsstrategin Läge för tillväxt som gäller i Helsingfors från 2021 till 2025. Målen för kulturfostran för fyraårsperioden är följande:

- Ge likvärdiga möjligheter att uppleva kultur runt om i staden.
- Säkerställa likvärdiga möjligheter för alla barn att ägna sig åt fritidsintressen, oavsett bostadsort eller socioekonomisk bakgrund.
- Utnyttja hela staden som en miljö för inläring och kulturfostran och uppmuntra till ett starkt samarbete mellan olika kulturbranscher och läroanstalter.
- Betona kulturens och konstens värde både inom utbildning och på fritiden.

4. Åtgärder och nätverk för planen för kulturfostran

I Helsingfors utgör planen för kulturfostran ett gemensamt verktyg mellan småbarnspedagogiken, skolorna och aktörerna inom kultur- och konstbranschen, vars genomförande främjas särskilt genom följande nätverk och enheter:

Tjänsten Kultus.fi sammanställer kulturellt och konstnärligt innehåll som lämpar sig för barn och ungdomar samt för småbarnspedagogikens och läroanstalternas behov. Kulturfostran har ett eget nyhetsbrev som innehåller utdrag ur Kultus innehåll och andra aktuella frågor om kulturfostran.

Helsingfors stads forum för kulturfostran samlar konst- och kulturaktörer och experter inom fostran och utbildning i Helsingfors. Det är ett nätverk av kulturaktörer och pedagoger för gemensam inläring och utveckling, för att behandla aktuella frågor inom kulturfostran och för att komma överens om samarbete.

Kulturstigarna för småbarnspedagogik, grundläggande utbildning och andra stadiet i Helsingfors stad gör det möjligt för alla barn och ungdomar i Helsingfors att få en likvärdig konstnärlig och kulturell upplevelse. Förslag till konstnärligt och kulturellt innehåll som lämpar sig för varje åldersgrupp inom småbarnspedagogiken, varje årskurs i skolan och studerande på andra stadiet har samlats in på kulturstigarna.

Kulturkoordinatorer är lärare och experter vid skolor som förmedlar aktuell kulturpedagogisk information på ett kollegialt sätt. Varje skola i Helsingfors har sin egen kulturkoordinator, som är kontaktperson mellan skolan och kulturtjänsterna.

Långsiktigt och systematiskt styr- och arbetsgruppsarbete mellan fostrans- och utbildningssektorn och kultur- och fritidssektorn gör det möjligt att befrämja en jämlik kulturfostran. Ordförande för styrgruppen är Pirjetta Mulari, chef för barnkulturen i Helsingfors och direktör för Annegården.

5. Idéer från kulturstigarna till konstnärliga och kulturella besök

Syftet med kulturstigarna för småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen är att stärka konst- och kulturfostrans ställning vid skolor och inom småbarnspedagogiken och att säkerställa att alla barn och ungdomar i Helsingfors har möjligheten att bekanta sig med ett brett utbud av kulturinnehåll och kulturevenemang. Kulturstigarna föreslår konstnärligt och kulturellt innehåll som är lämpligt för varje åldersgrupp eller årskurs och som stöder målen för kulturfostran.

På kulturstigarna finns innehåll som redan ingår i daghemmens och skolornas verksamhet. Dessutom har nya förslag till framtida etablerade innehåll tagits fram på stigarna. Till kulturstigarna har inkluderats till exempel biblioteksbesök, konstutflykter, museibesök, evenemang, scenkonstvisningar och mycket annat.

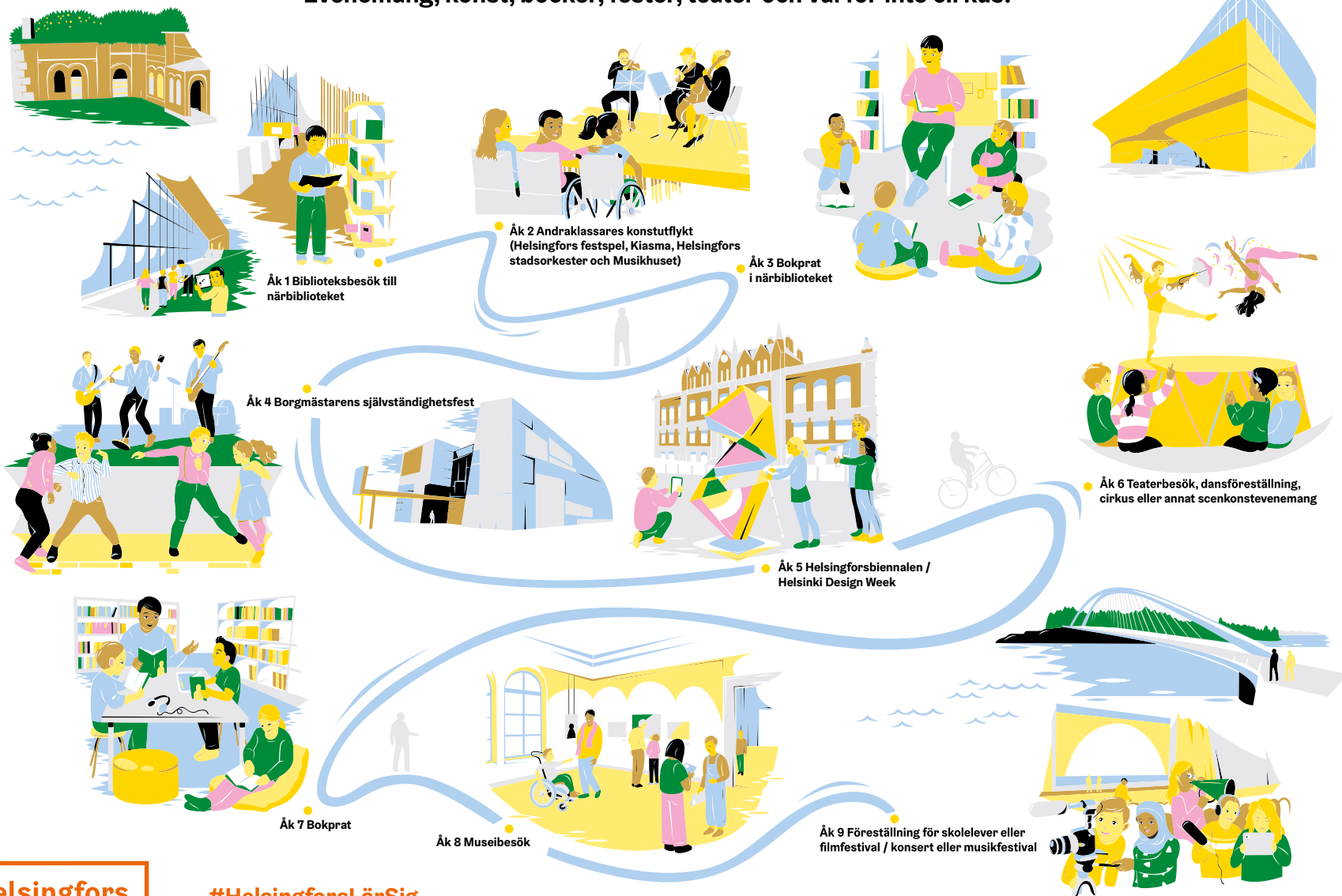
Småbarnspedagoger och lärare kan, om de så önskar, redigera planen för kulturstigar så att den passar deras grupps behov och genomföra fler kulturella besök per åldersgrupp eller årskurs. Besök inom kulturfostran är inte knutna till specifika läroämnen. Förhoppningsvis kan barn och ungdomar delta i planeringen och valet av besöksmål.

Kulturstigen på andra stadiet har som mål att erbjuda studeranden mångsidiga kulturupplevelser, samt öka studerandenas välmående med hjälp av konst- och kulturinnehållen. Andra stadiets kulturstig gäller både i gymnasierna och i yrkesutbildningen. Läroanstalterna kan själv bearbeta innehållet i andra stadiets kulturstig.

Hela staden är vår skola – kultur för alla!

Evenemang, konst, böcker, fester, teater och varför inte cirkus!

6. Principer för kulturfostran

Kulturfostran har som mål att främja skapandet av en personlig relation till konst och kultur hos barn och ungdomar, att utveckla livsfärdigheter och förståelse samt att stärka kreativitet, bred bildning och aktivt medborgarskap. Planen för kulturfostran styrs av följande principer:

Likabehandling

Varje barn och ung person har rätt till konst och kultur. Planen för kulturfostran gör det möjligt för barn och ungdomar att ha likvärdiga möjligheter att uppleva konst och kultur oavsett familjens socioekonomiska situation, kulturella bakgrund, funktionsvariationer eller andra skäl.

Barn och unga i fokus

Barndom och ungdom är unika, betydelsefulla och känsliga perioder som påverkar en persons hela livslopp ända till vuxen ålder och ålderdom. Barns och ungdomars tillväxt mot en stark och uttrycksfull framtid där de har kontroll över sina liv kräver en trygg, mångsidig tillväxtmiljö som stärker aktörskapet. Kulturfostran stöder uppnåendet av dessa mål.

Framtiden är barnens

Kulturfostran ger barn och ungdomar råd för att uppfatta och ändra världen. Den hjälper också till att tolka och förstå olika fenomen. Kulturfostran ger meningsfullt och hållbart livsinnehåll som en motvikt till engångskultur. Dessutom stärker den barns och ungdomars framtidstro och lägger grunden för dem att drömma om en hållbar och god morgondag.

En livslång koppling till konst och kultur

Kultur- och konstfostran tändar gnistor. I bästa fall skapar den en livslång koppling till konst och kultur för barn och ungdomar. I och med kultur- och konstfostran lär sig barnen och ungdomarna att kulturens olika former och mångfald kan vara en mycket stark källa till glädje och styrka. Samtidigt påverkar kulturfostran också vanor och intressen som uppstår i barndomen och sitter kvar under hela livet.

Frihet till självuttryck

Deltagande i kulturfostran skapar en ny kanal där barnet och ungdomen kan bli hört, uttrycka känslor och ha upplevelser av framgång. Barnet och ungdomen kan bilda sina egna tolkningar av konstnärligt och kulturellt innehåll och självt skapa något nytt.

Delaktighet är en viktig del av planeringen, genomförandet och bedömningen av kultur- och konstfostrans innehåll. Delaktighet kommer särskilt starkt till uttryck genom barns och ungdomars självuttryck och genom att de blir hörda. Kulturfostran bygger en bro mellan individen och samhället. Den visar barn och ungdomar vägen till ett aktivt medborgarskap och olika traditioner för uttryck. Kultur- och konstfostran ger barnen och ungdomarna tillgång till ett brett spektrum av verk och innehåll som berör samhället och mänskligheten. Det inte bara uppmuntrar barn och ungdomar att förstå andra, utan också att skapa sin egen historia som en del av gemenskapen och samhället. Dessutom erbjuder den möjligheter till identifiering och upplevelser av tillhörighet över tids- och platsgränserna. De konstnärliga och kulturella innehåll som sprids över hela staden stärker barns och ungdomars ägande av staden och gör att staden känns egen och bekant.

7. Barnets rätt till konst och kultur

Varje barn och ung person har rätt till konst och kultur. Den internationella FN-konventionen om barnets rättigheter och den nationella lagen om kommunernas kulturverksamhet utgör den rättsliga grunden för kulturfostran och planen för kulturfostran.

FN:s konvention om barnets rättigheter är en konvention om mänskliga rättigheter för alla barn under 18 år. I artikel 31 beskrivs barnets rätt att delta i det kulturella och konstnärliga livet. Enligt konventionen ska alla barn ha möjlighet att delta i kulturtjänster, oavsett bostadsort eller socioekonomisk bakgrund.

Lagen om kommunernas kulturverksamhet reglerar i sin tur den verksamhet som kommunerna bedriver för att främja skapande och utövande av, tillgång till och bruk av kultur och konst samt konst- och kulturfostran och kulturarv. Syftet med lagen är bland annat att

- 1) stödja människors möjligheter till kreativt uttryck och kreativ verksamhet samt till att skapa och uppleva kultur och konst
- 2) främja alla befolkningsgruppers likvärdiga möjligheter till och deltagande i kultur, konst och bildning.

8. Centrala begrepp för kulturfostran

Med **kulturfostran** avses konstnärliga och kulturella innehåll, platser, metoder och aktiviteter som ingår i barns och ungdomars småbarns- pedagogik, skola eller studier. Handledd konst-, kultur- och kulturarvs- fostran stöder barns och ungdomars möjligheter till kreativt uttryck och att uppleva och skapa kultur och konst. Dessutom utvecklar den barns och ungdomars kreativitet, multilitteracitet och förutsättningarna för inläring. Kulturfostran berör alla aspekter av småbarnspedagogiken och utbildningen, inte bara konst- och färdighetsämnen, och kopplar samman olika ämnen och teman.

Planen för kulturfostran beskriver hur kultur-, konst- och kulturarvs- fostran genomförs i kommunen som en del av småbarnspedagogiken och utbildningen. Den utarbetas och genomförs i samarbete mellan småbarnspedagogiken, skolorna och aktörerna inom kultur- och konst- branschen. Planen för kulturfostran bygger på genomförandet av pla- nerna för undervisning och småbarnspedagogik och kommunens egna kulturutbud och kulturarv med beaktande av barnperspektivet och delaktigheten. Planen för kulturfostran gör konst- och kulturfostran vid skolorna och inom småbarnspedagogiken målinriktad. Samtidigt garan- terar planen för kulturfostran lika möjligheter för alla barn att delta i och uppleva konst och kultur.

Syftet med **kulturarvsfostran** är att stödja utvecklingen av barnets och ungdomens kunskaper, färdigheter och individuella kulturella identitet. Kulturell identitet avgör var en individ hör hemma kulturellt. Den hjälper till att förstå och acceptera inte bara ens egna rötter, utan också andra kulturer. Dessutom stöder kulturarvsfostran den kulturella läs- och skriv- kunnigheten, som är en del av multilitteracitet. Kulturarvsfostran kan ske exempelvis i minnesorganisationer, som museer, bibliotek och arkiv, eller i olika kulturmiljöer.

I detta sammanhang avses med **barnkultur** en kultur som produceras av experter för barn och som skapas tillsammans med barn. I barnkulturen ingår till exempel grundläggande konstundervisning. Med den avses även kultur som barnen själva har skapat och som bland annat bygger på lek. Kvalitet, jämlikhet, delaktighet samt konst- och kulturarvsfostran är de viktigaste principerna och utgångspunkterna för barnkulturverksam- heten.

Med **multilitteracitet** avses förmågan att tolka, producera, kombinera och utvärdera olika texter och budskap. Texterna kan till exempel vara i skriftlig, muntlig, tryckt, audiovisuell eller digital form. Kulturfostran ger utrymme för barns och ungdomars kreativitet och främjar samtidigt utvecklingen av barns och ungdomars multilitteracitet.

Konstfostran är en fördjupning i livets fenomen på ett multisensoriskt sätt. En viktig del av konstfostran är barnets och ungdomens aktiva roll. Inläring baseras på upplevelser, erfarenheter, försök och att göra saker själv. Konstfostran övar upp barns och ungdomars färdigheter och sinnen. Den handlar samtidigt om att lära sig om konst och att lära sig genom konst, vilket sker inom ramen för många olika konstformer.

Nyttiga material

Helsingfors

[Kulturstigen för grundläggande utbildning i Helsingfors](#)

[Kulturstigen för småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen i Helsingfors](#)

[Kultus.fi-evenemangssökning](#)

[Lag om kommunernas kulturverksamhet](#)

[Konsten och kulturen i Helsingfors 2030](#)

[Statsrådets utbildningspolitiska redogörelse 2021](#)

